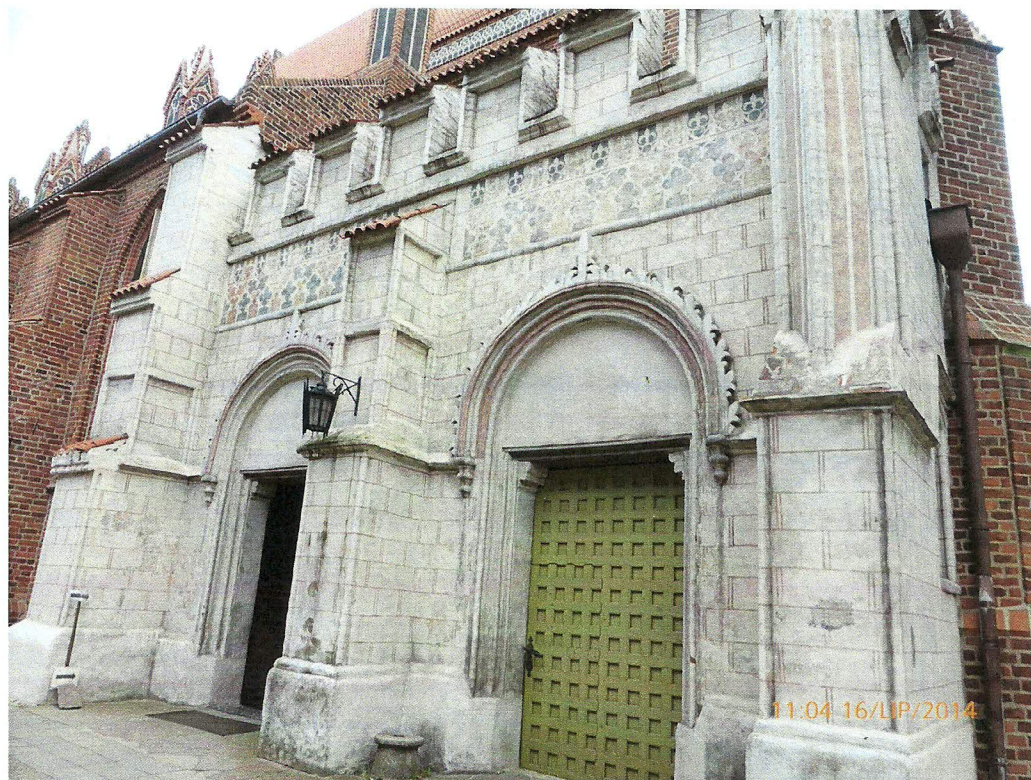

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DLA ELEWACJI KRUCHTY PÓLNOCNEJ
KOŚCIOŁA ŚW. JAKUBA W TORUNIU.

Nr rejestru A/403

OPIS OBIEKTU

Jest to ostatnia od wschodu kaplica północna – jedyna otynkowana. Znajduje się w niej boczne wejście do kościoła, obecnie używane codziennie.

STAN ZACHOWANIA

Elewacja kruchty była konserwowana w latach 1995 – 1996, wówczas odkryto i wyeksponowano tynki z dekoracją malarską i uzupełniono warstwę malarską metodą punktowania. Po upływie prawie 30 lat widoczne są znaczne uszkodzenia uprzednio zakonserwowanych warstw, które nie wytrzymały ekspozycji w warunkach zewnętrznych. Obecnie widoczne są występujące głębokie zniszczenia spowodowane wodami opadowymi, zamarzaniem i rozmarzaniem, odspojenia tynku, wykruszenia, ubytki, naruszenia spójności powierzchni. Całość powierzchni jest silnie i głęboko zaczerniona sadzą i pyłami miejskimi. Wprowadzone w trakcie prac konserwatorskich w 1996r. uzupełnienia malarskie (punktowanie kreską) są bardzo zmienione kolorystycznie (blaknięcie spowodowane działaniem promieniowania uv) miejscami nieczytelne.

Zniszczone są również tynki, w wielu miejscach odspojone i wypłukane. Kruchta nie posiada opierzeń blacharskich, a daszki krenelażu kryte dachówką nie tylko nie zabezpieczają

elewacji, ale woda, która z nich spływa dodatkowo ją uszkadza. Konserwację elewacji kruchty praktycznie należy wykonać na nowo.

Aby w pełni zabezpieczyć wykonane prace należy rozwiązać problem odprowadzania wody z elewacji. Każde rozwiązanie tego problemu jest w pewnym stopniu kontrowersyjne, ponieważ wymusza wprowadzenie obcych elementów np. blacharki, nie występujących w średniowieczu. Jednak część obiektów gotyckich otrzymuje dziś orynowanie i opierzenia blacharskie na gzymsach, z boku daszków krenelażu i pomiędzy zębami, a także pomiędzy krenelażem i sterczyną i na parapecie okna. Ewentualne użycie i rodzaj blachy oraz jej pomalowanie na kolor elewacji rozstrzygnie komisja konserwatorska.

Odrębny problem stanowi sposób ekspozycji dekoracji malarskiej. Na konserwowanych później elewacjach kościoła zastosowano metodę przykrywania zabezpieczonych oryginalnych tynków i wykonywania rekonstrukcji na nowej warstwie tynku. Na elewacji kruchty widoczne jest szybkie niszczenie warstw malarskich narażonych na działanie czynników atmosferycznych.

Problem konserwacji malowideł można rozwiązać na różne sposoby np.:

- ponownie wykonać konserwację oryginalnej warstwy malarskiej i uzupełnić ją, ewentualnie całość zabezpieczyć opierzeniami blacharskimi.
- przykryć oryginalną warstwę malarską warstwą pobiałą i na niej wykonać rekonstrukcję.

Metodę postępowania musi zatwierdzić komisja konserwatorska.

PROGRAM PRAC

1. Usunięcie tynków renowacyjnych z cokołów (założonych w 2009 r.).
2. Usunięcie głuchych partii tynków.
3. Oczyszczenie tynków.
4. Konserwacja i odsolenie tynków cokołu.
5. Uzupełnienie tynków (podkładowy i nawierzchniowy wzmocniony mikrowłóknami).
6. Oczyszczenie i zabezpieczenie antykorozyjne elementów metalowych.
7. Impregnacja nadproży drewnianych.
8. Podklejenie odspojonych partii tynków oryginalnych.

9. Konserwacja i rekonstrukcja warstw malarskich zgodnie z ustaleniami komisji konserwatorskiej – przykładowe rozwiązania:
- a. Po wykonaniu koniecznych zabiegów konserwatorskich wykonanie punktowania grubszą niż dotychczas kreską, maksymalnie światłotrwałą farbą. W ten sposób potraktowane muszą być połączenie tynku wokół drzwi oraz fryz z dekoracją maswerkową. Gwarancją dłuższej żywotności wykonanych prac mogłyby być obróbki blacharskie zabezpieczające przed wodą opadową.
  - b. Ewentualnie po wykonaniu konserwacji (podklejenie, wzmocnienie) założenie warstwy rozdzielającej – pobiałą wapiennej i warstwy nowego tynku; wykonanie na niej rekonstrukcji. Możliwe jest wykonanie w ten sposób kopii wykonanych kreską rysunków obok drzwi. Tynki rekonstruowane malowane wysokiej jakości farbami sylikatowymi (np. firmy Keim). Metoda ta zakłada rekonstrukcję pełnej warstwy malarskiej, jak na pozostałych elewacjach.

Inaara Buldenbej